

El somni de les transformacions

La clau de les formes és un tauler d'escacs.

METAMORPHOSE, METAMORPHOSE, METAMORPHOSE... Aquesta paraula m'entra dins del cap després d'haver caigut en un lleuger llit. La imaginació és a punt de transmetre el que mai ningú ha imaginat. METAMORPHOSE, METAMORPHOSE, METAMORPHOSE..., es va encreuant la O, la magnífica O, el símbol del tot, i la E, o potser la M. No ho puc esbrinar, m'he centrat en la meravella de la paraula: s'encaixa perfectament entre ella mateixa per formar quadrats perfectes, no, no sols quadrats perfectes, sinó els bells quadres blancs i negres d'aquell joc de taula que tant m'agrada, que combina l'estratègia, la intel·ligència i les translacions, moviments fantàstics. Seguidament, un lleuger gir de la nit, fa que el dia canviï, tot està sotmès a un canvi continu. Aquest dia, abans un quadrat perfecte, ha passat a convertir-se en un brillant rombe, del qual apareixen una punta de cada costat i, cada vegada que fa un gir de 45° en aquesta esplèndida figura amb ordre de gir 2, es van fent més grans, fins formar una estrella, una explosió de llums, que es combina amb la foscor de la nit i desapareix de la vista tal i com ha vingut.

Tornam a ser al tauler d'escacs. Oh, oh, quins records! Aquest pic el tauler no gira els seus components, sinó que els deforma: els vèrtexs ja ho deixen de ser, ara s'han convertit en petites potetes, i els costats, ara ondulats, em recorden a les ones del mar. Una altra poteta, un cap, una coa; es va formant una sargantana. Una sargantana amb totes les seves parts, i la seva ombra dins la nit, que li agrada anar canviant el seu aspecte per camuflar-se, mentre fa perfectes girs de 45° . L'animaló ha desaparegut i ha donat pas al verd de l'esperança; la naturalesa, el dia i la nit conviuen junts formant hexàgons. Hexàgons? Com que hexàgons?

Segueixc recorrent aquest món de transformacions i ho descobresc. L'hexàgon, la figura ideal per aprofitar la superfície, és l'arma secreta de les abelles. Que en donaria jo ara per una culleradeta de mel?

Mentre pens en aquell gust deliciós, davant dels meus ulls, mitjançant translacions horitzontals, les abelles pateixen petits canvis: les ales tornen grosses progressivament, les potes desapareixen, l'abdomen disminueix de grandària... S'han convertit en boniques papallones, immerses dins la foscor. Les ombres es van fent

pròximes. És cert el que veig? De l'aire al mar, de la nit al dia, de les papallones als peixos. Peixos que van agafant forma, les aletes es decoren, el cos queda ratllat i les papallones, les papallones han desaparegut! No ho veig bé, però és cert, ara l'ombra és protagonitzada per ocellets, que amb translacions diagonals, puguen cap al nigul més alt i gran, mentre es van desenvolupant: de les altes en surten plomes i del seu cap allargat, petits ulls. Els núvols, que han aparegut sobtadament, tots iguals formats per homotècia, també hi desapareixen dins un fons blanc. L'ocellet comença a obrir les ales, que tracen un quart de circumferència. El cap s'hi uneix i la coa va desapareixent. Oh, els bonics ocells negres que s'han capbussat a l'aigua, convertint-se en un mar tranquil. Oh, la barqueta que del peix ha sortit. Oh, el mariner que apareix assegut a la seva barca.

- On anam? - jo li pregunto a l'atent mariner

- Cap al Mediterrani senyor - em respon

- Què hi ha, en aquells mars del sud?

- Hi ha l'Alhambra de Granada, que he sentit a dir que és fabulosa. Pretenc anar-hi després de desembarcar al Port de Motril.

- És maquíssima, una demostració perfecta de la bellesa de l'art islàmic, on es combinen els 17 grups de simetria entre les seves parets. Va ser un dels llocs que més em va inspirar per començar a pintar als meus quadres transformacions i em va fer descobrir el meu jo matemàtic ocult.

Després d'aquesta breu conversació, la barca comença a desaparèixer i em capbús al fons del mar. Un altre tipus de peix sorgeix dintre l'aigua i, com l'altre, a través de translacions i petits canvis, es va modelant. Per aconseguir l'equilibri entre els mons falta la terra, per això un audaç cavall apareix a partir del buit del peix. Altre cop els dos animals comparteixen un mateix espai, sense deixar tros buit, però tampoc sense barallar-se. El cavall es va enfortint, caminant sobre un prat, el qual es transforma en bonics coloms negres que contempen els cavalls.

Els ocells uneixen les seves ales mentre volen, fins formar un triangle, aquella figura tan senzilla de només tres vèrtex, tres costats i tres angles, que arriba a donar tot un món per descobrir i crear. La simplicitat complicada d'aquesta figura em vol transmetre un missatge: la necessitat de descobrir, de volar, de ser lliure, tant físicament com a la imaginació. Dels triangles apareixen aquests missatges voladors, que van fent translacions i terceres parts de gir. Quina meravella! Els triangles tornen sorgir d'entre les cartes, i aquest pic en surten caps, ales i coes: l'ocellet torna a

aparèixer. Aquest cop però, va acompanyat dels seus cosins, els quals es sumen a la imatge, donant-hi color. Ja hi son tots, blancs, marrons i negres, la família sencera. Els ocellets es mouen i juguen, sense superposar-se per poder contemplar-los a tots. I això? Acab de veure com aquests es difuminen i adopten la forma de les fulles, que cauen dels arbres a la tardor.

Les fulles han desaparegut, igual que els ocells que havien estat abans. Només veig quadrats, però no quadrats posats de qualsevol manera, sinó quadrats que formen cubs amb altura, amplària i profunditat. Els cubs van formant una ciutat, en tres dimensions gràcies a l'axonometria. El blanc i el negre formen les parets, i el marró els terrats. Què és el que veig? Aquell parell de casetes s'han convertit en un poble sencer que em recorda a... A què em recorda?

Clar! En aquells pobles bonics d'Itàlia, on als 24 anys vaig anar a passar les vacances, i que em van enamorar tant que hi vaig quedar a viure una temporada. Oh, aquells bellíssims paisatges. Recordo les excursions que hi feia, eren gojoses. I els pobles, amb aquelles meravelloses cases de pedra. Ah, i sense oblidar-me'n mai d'aquella preciosa noia que hi vaig conèixer, Jetta Uminker, la meva dona.

El poble, immers en la foscor, s'acaba quan arriba al mar, amb una estreta carretera. Però encara no ha arribat al final! Un pont fa de pas entre aquest i el far. Contempl el far: ara ja ha deixat de ser aquell acabament de poble, sinó que és una torre dels escacs. De dintre l'aigua en puc veure el tauler, sobre una taula amb els mateixos quadrats. El rei i la reina, protegits pels seus peons, contemplen la meva mirada quan veig què això s'acaba. Les dues dimensions tornen a regnar la imatge amb els quadres del tauler, que desapareixen com un miratge amb la paraula METAMORPHOSE. METAMORPHOSE, METAMORPHOSE, METAMORPHOSE...

- Escher, desperta ja, amor meu.

- Bon dia preciositat. Acab de tenir un somni que he de retenir immediatament. És una imatge tan bella com tu, on hi apareix naturalesa i geometria per tot. Ah, i el poblet on ens vam conèixer. El recordes?

- Clar que el recordo! Un minut i et preparo els estris i la fusta perquè puguis començar a crear tot d'una.

- No et preocupis, ja vaig a preparar-ho jo. Aquest cop el quadre serà més llarg del que et pots imaginar.